

1899 En trist hendelse fra Hoklingen

Forventningene var store nå når det gikk mot nytt årtusen. Det var som om en ny tid skulle begynne. Om noen dager skulle folket rundt Hoklingen i Åsen riktig trå til. Nå skulle de børste av seg et århundre med politisk spenning. Århundredet som hadde gitt oss Grunnloven og en ny nasjonal vekkelse. Enkelte åsbygg snakket med et litt hånlig flir rundt kjeften om den dagen de var på Stjørdal for å se Oscar den 2, men han ville ikke engang komme ut av sin jernbanevogn på Hell. Folket følte at noe var på gang. 1905 nærmet seg med raske skritt.

Isen lå blank og fin på Hoklingen i mellomjula i 1899. To ungdommer gikk torsdag den 28. desember på skøyter over Hoklingen, fra Husbysiden og over mot Tanglandet. Det var Johan Petter Sonstad og Jonas Tangen. Johan var født i 1883 og Jonas i 1876. To kamerater som nøt livet så godt de kunne. Ungdommer som ikke var avhengig av ungdomsklubber eller treningsstudioer. Naturen ga dem det de trengte. De hadde nok å holde på med, skjønt fritid var det så som så med. Hvilket ærend de var ute i denne torsdagen, er ikke godt å si, men det synes som om de på tilbakeveien fra Tanglandet la turen lengre inn på vatnet mot Medneset. Mye tyder på at de kom for nære Mednesgrunnen. Johan Petter fortalte senere at han kjente "kor isen bogna". De gikk nok der og ante fred og ingen fare, isen var på en måte kjempegod, og et par skøytetak sendte dem langt av sted. Det hadde begynt å mørkne, men både isen og den hvite snøen lyste opp landskapet som en teaterscene. Og på et vis ble det et tragisk skuespill som utspant seg på Hoklingen den kvelden.

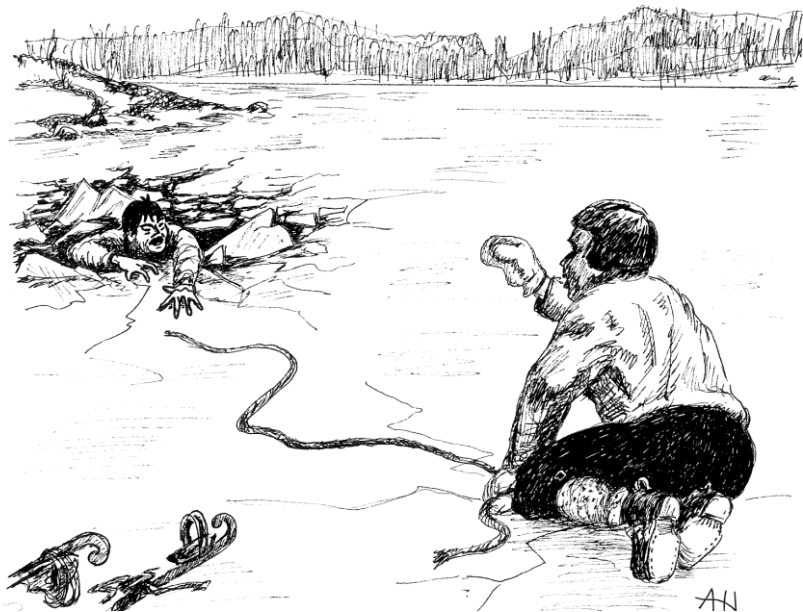
Johan Petter Sonstad

Johan Petter merker som sagt at isen gir litt etter, han skjønner faren og samtidig som han skriker ut sin advarsel gir han et kraftig fraspark. Heldigvis gir ikke isen etter på noen måte akkurat da, det blir ikke noe glipptak. Skøyta får ordentlig feste og gir et skyv fremover som gjør at han fyker avsted. Han føler at isen sprekker opp, og på et vis vil ta ham igjen. Bak seg hører han Jonas skrike til. Johan Petter skjønnte. Han trengte ikke engang snu seg for å forvise seg om hva som var i ferd med å skje. Samtidig som han skal til å se seg bakover på isen, har allerede de første tanker om håp vært til analyse i hjernen. Kanskje var ikke Jonas så langt bak, og hadde klart seg. Men skuffelsen og redselen blir forsterket da han ser at Jonas ligger i vannet. Isen hadde sprukket opp. Panikken tok Johan Petter til å begynne med. Jonas kavet og skrek, isen brøt seg videre - Jonas fulgte på, forsøkte å få tak. Det måtte være iskaldt i vannet i ordets rette betydning. Johan Petter har fortalt senere at han gjorde et forsøk på å nå ut til Jonas, men skjønnte at han ikke ville klare det alene eller uten hjelpemidler. Han så seg rundt, men fant ikke noe å hjelpe seg med. Jonas hadde fått tak i iskanten og klarte utrolig nok å

holde seg fast, men ikke å heise seg innpå. Krampen var selvsagt på vei. Kreftene ebber raskt ut. Johan Petter får av seg skøytene. Det tok så lang tid, en hel evighet – følte han. Så sprang han alt han kunne bortover og oppover mot Medneset gård, ropte og skreik på hjelp. Med blodsmak i munnen ankom han etter noen minutter til husbonden.

Tradisjonsfortellingen vil ha det til at denne ikke ville hjelpe, men hadde sagt følgende: ”Æ ha ’itt nå me å rædd skeisrennerane ’på Hoklinga”. Kanskje forstod ikke bonden alvorret, eller snakket de på et vis forbi hverandre?

Da Johan Petter ikke fikk hjelp fra bonden, løp han - uten å spørre om lov - direkte ned i stallskjulet og reiv med seg taumene ut av noe seletøy. Så kom han seg ned til vatnet igjen. Tiden gikk. Da han kom til bredden ser han heldigvis at Jonas fortsatt klamrer seg til iskanten. Johan Petter forsøker så godt han kan å hive taumene utover isen, men tør ikke å gå for mye utpå, i og med at han er alene. ”Hadde de bare vært flere”, tenker han nok i en blanding av skuffelse og sinne. Det er så nære på at Johan Petter klarer å få lirket taumene bort til Jonas. I det Johan Petter tror han skal lykkes, løfter den stakkars 23-årige kameraten litt på hodet, han makter ikke å ta tak i taumene. Med stivt blick mot land sier Jonas: ”Æ grei itt meir” - så slipper han isen og går under. Jonas kom aldri opp igjen.

I ettertid heter det seg at bonden på Medneset ble straffet for manglende hjelp. Jonas Nilssen Dullum Tangen var sønn av Elen Jørgine Johansdatter Litleplassen (Holingplass). Hun døde i 1929. Johan Petter Sonstad døde i 1962. Denne drukningsulykken på Hoklingen fant som nevnt sted 4.dag jul - slik en annen lignende hendelse i Åsen også fant sted i romjula 17 år tidligere. Se bind 3, side 45.

Bare noen få meter unna ulykkesplassen skjedde det nok trolig også en annen drukningsulykke. Og den gangen var det ikke et menneske, men sannsynligvis en hest – det gjaldt. Det kunne ha vært hundre eller to hundre år tidligere. Ingen kjenner til hva som skjedde. Når og hvordan er i og for seg underordnet, men et funn omkring 1960 tyder på at en hest en gang hadde gått igjennom isen. En sommerdag for over 40 år siden er Georg Opheim med oppsitterne på Åsanlandet og drar opp fiskegarn omtrent på Mednesgrunnen. I garna fikk de den dagen en underlig fangst, nemlig en ”sålå” (høvre). Uansett århundre hadde ingen råd til å hive en slik anordning. Funnet tilsier derfor at en hest trolig i hine dager under arbeid, fullt påselt, hadde gått igjennom isen og til bunns.

Georg Opheim med ”sålå”